

Vikarforbrug. Svar på spørgsmål stillet på Økonomiudvalgets møde den 6. marts 2023

NOTAT

Spørgsmål:

Økonomiudvalget ønskede at få fremsendt sygefraværstatistik på institutionsniveau, og et notat som belyser evt. vikarudgifter i forhold til sygefravær og hvilke konsekvenser sygefraværet har for antallet af medarbejdere og indenfor hvilke områder.

Økonomiudvalget ønskede at få en orienteringssag på et kommende møde om de tiltag og forebyggelsestiltag som kommunen anvender.

Center for Økonomi og Personale har udarbejdet besvarelsen.

Der er tidligere fremsendt særskilt notat vedrørende sygefraværstatistik. Der forelægges dagsordenspunkt om forebyggende tiltag på et kommende Økonomiudvalgsmøde.

Der er taget udgangspunkt i data for året 2022.

Definitionsafklaring

Udgifter til vikarer kan opgøres på mange måder, og der er ingen fast definition på hvad "Vikarudgifter" er. I denne besvarelse har Center for Økonomi og Personale valgt at inddrage følgende relevante parametre i opgørelsen:

- Vikar (tidsbegrænset ansættelse)
- Tilkaldevikar (timelønnet ansættelse)
- Merarbejde (for allerede ansatte medarbejdere)
- Køb af vikarer via vikarbureau

Inddragelsen af disse parametre er imidlertid ikke helt uproblematisk, idet der er risiko for at udgifter kan figurere flere gange. Dette kan fx ske ved at vikarer eller tilkaldevikarer tildeles merarbejde, og på denne måde dobbeltregistreres. Det er dog administrationens vurdering at disse problematikker set i det store billede er marginale.

Det bemærkes endvidere, at barselsvikariater ikke indgår i opgørelsen, da graviditet ikke er en sygdom, og at disse ansættelsesforløb er karakteriseret ved at være af mere længerevarende karakter.

Sammenhæng mellem sygefravær og vikarudgifter.

En decideret sammenhæng mellem sygefravær og vikarudgifter er forskellig fra center til center og kan, som det også fremgår af ovenstående afsnit være vanskelig at opgøre.

Karakteristisk for opgørelsen over vikarudgifter er imidlertid, at de største udgiftsposter ses på de store velfærdsområder.

Skoler og Uddannelse, Sundhed og Ældre og Børn og Familier, er alle områder, hvor borgerne skal have den fornødne pleje, undervisning,

HVIDOVRE KOMMUNE

Center for Økonomi og Personale
HR og Udvikling

Sagsnr.: 21/8622

Doknr.: 65784/23

Dato: 24-04-03-2023/hrc

pasning mv., og hvor der i tilfælde af sygdom blandt det faste personale skal indkaldes den fornødne erstatning af personale.

Erstatning af det faste personale på grund af sygdom kan i den sammenhæng have flere kilder. Eksempelvis benytter Center for Skole og Uddannelse skolernes interne vikarkorps ligesom skolerne ofte har egne tilkaldevikarer til rådighed. Mange af kommunens plejecentre har også en egen liste over potentielle vikarer, men da behovet for vikarer kan blive for stort, er Center for Sundhed og Ældre også nødsaget til at bruge eksterne vikarbureauer for at dække plejebehovet mv. Sundhed og Ældre er det eneste center der benytter eksternt vikarbureau.

Det er administrationens vurdering, at de udførende velfærdsenheder i forbindelse med sygdom først benytter muligheden for at tildele merarbejde eller bruger de tilkaldevikarer, der er til rådighed.

Udgifter til vikarer mv. i 2022

I 2022 blev der i alt brugt ca. 178,2 mio. kr. til vikarer, tilkaldevikarer, merarbejde og køb af vikarer hos eksterne bureauer.

Heraf er ca. 138,9 mio. kr. anvendt til vikarer, tilkaldevikarer og merarbejde på alle centre – dog af forskellig størrelsesorden.

Tabel 1: Udgifter til vikarer, tilkaldevikarer, merarbejde og vikarbureau i 2022 fordelt på centre.

Organisatorisk enhed	kr.
Hvidovre Kommune	178.239.771
Center for Politik og Ledelse	295.167
Center for Digitalisering Kommunikation	79.338
Center for Beskæftigelse og Borgerservice	6.021.320
Center for Økonomi og Personale	264.801
Center for Plan og Miljø	561.532
Center for Trafik og Ejendomme	12.934.705
Center for Skole og Uddannelse	43.232.109
Center for Kultur og Fritid	4.745.975
Center for Handicap og Psykiatri	5.001.528
Center for Sundhed og Ældre	35.256.368
Center for Sundhed og Ældre, Vikarbureau	39.327.656
Center for Børn og Familier	30.519.272

Bemærkninger til udvalgte centre.

Center for Beskæftigelse og Borgerservice anvender især vikarer/midlertidige ansættelser i forbindelse med projekter, som normalt kun strækker sig over en kortere periode. Ofte er disse projekter finansieret af eksterne puljemidler.

Center for Trafik og Ejendomme anvender vikarer i bl.a. sommerperioden til opgaver af mere sæsonpræget karakter.

I Center for Skole og Uddannelse er det især på alment skolerne, at der anvendes vikarer. Det kan skyldes rekrutteringsudfordringer eller vikaranvendelse i forbindelse med faste læreres fravær, kompetenceudvikling o.l.

Vikarforbruget i Center for Børn og Familier kan primært relateres til dagtilbudsområdet. Området er overordnet præget af rekrutteringsvanskeligheder med hensyn til at få pædagogisk uddannet personale. Brug af vikarer kan desuden relateres til det faste personales fravær ved kompetenceudvikling mv. En del dagtilbud har valgt at ansætte vikarer i forbindelse med de puljeordninger, der er tildelt fra centralt hold fx vedr. minimumsnormeringer, da tildelingen er midlertidig. I forbindelse med projekter, hvor der tilføres eksterne midler, vil det enkelte dagtilbud som regel også have ansættelser af midlertidig karakter. Det er vurderingen, at projektansættelser fylder en ikke uvæsentlig del af vikarudgifterne for dette område.

I Center for Sundhed og Ældre anvendes både vikar/midlertidige ansættelser og vikarbureauer. I 2022 har ældreområdet købt ydelser hos eksterne vikarbureauer for ca. 39,3 mio. kr., således at det samlede forbrug til vikarer, tilkaldevikarer, merarbejde og vikarbureauer i alt udgør ca. 74,6 mio. kr. Center for Sundhed og Ældre er det eneste center der bruger eksterne leverandører af vikarer.

Forbruget af vikarer på ældreområdet kan forklares med flere forhold.

- Rekrutteringsvanskeligheder for social- og sundhedsassistenter bl.a. som følge af små årgange.
- Flere sosu-uddannede ønsker i stigende grad ansættelse i vikarbureauer, fordi de kan få en højere timeløn samtidig med mere fleksible arbejdstider.
- Antallet af ældre over 65 år er stigende, og dermed stiger behovet for hjemmehjælps- og sygeplejeydelser også. Denne udvikling forventes også fremadrettet jf. befolkningsfremskrivningen. Erfaringen viser, at behovet for hjemmehjælp og sygepleje stiger med alderen, og flere ældre vil således øge udgiftspresset og dermed også behovet for vikarer mv.